

Інформаційні та інноваційні технології в забезпеченні й організації освітнього процесу: тези доповідей і наукових повідомлень учасників ІХ конференції школи педагогічної майстерності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 102 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015

КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА ТА ЇЇ СКЛАДОВІ

Головним джерелом культури є діяльність людини, яка провадиться у різний спосіб і має відмінні результати. Також культура розглядається як механізм, що регламентує і регулює поведінку та діяльність людини, оскільки людина є її носієм і ретранслятором, культура – специфічно людський спосіб буття, який визначає весь спектр її практичної і духовної активності, можливої взаємодії з навколишнім світом і собою.

Культура особистості є узагальненою системною характеристикою ступеня універсальності розвитку людини в її взаємодії з навколишнім світом і самою собою. Як полісистемне явище вона є інтегративним показником якості, рівня соціальності, соціальної зрілості, активності людини. Таким чином, культура особистості – це ступінь духовно-практичної універсальності людини як суб'єкта соціокультурної творчості. Універсальність особистості розуміється як всебічність та гармонійність її розвитку (саморозвитку) на основі реалізації (само-реалізації) у перетворюючій діяльності. Культура особистості стає помітною при практично-духовній діяльності індивіда, тобто виступає якісно зрілим проявом його соціальності, що свідчить про міру засвоєння соціальних ролей, функцій і в цілому соціального досвіду. Це узгодженість елементів внутрішнього світу людини, що відображають спрямованість її діяльності і здатність виконувати її різні види.

Із позиції системного аналізу культуру особистості можна розглядати як складне поліструктурне явище, що виступає в єдності таких підсистем, як діяльнісно-психологічна, діяльнісно-видова та життєдіяльна.

Діяльнісно-психологічна підсистема включає загальні психологічні механізми, процеси становлення й функціонування культури особистості, які характеризуються через визначення ієрархічно-організованих психологічних явищ (елементів), що є цілісною органічною єдністю.

Діяльнісно-психологічний зріз культури особистості включає такі основні елементи: інтереси, цінності й ціннісні орієнтири, знання, переконання і світогляд, навички, вміння і здібності особистості, її волю, потребу і здатність до самовиховання, самовдосконалення. Це цілісність, що розглядається в аспекті розвитку людини як суб'єкта пізнання, спілкування, праці й взагалі творчості в будь-яких сферах життєдіяльності. Відсутність, нерозвиненість у наведеній системі (структурі) особистісної культури будь-якого із елементів призводять до деформацій, односторонності світоглядних орієнтирів тощо і відповідних проявів у спрямованості, характері й змісті соціальної активності.

Діяльнісно-видовий зріз аналізу культури особистості передбачає виявлення різних її видів на основі відповідних, аналітично диференційованих форм діяльності. Як головні прийнято виділяти такі характеристики соціального індивіда: інтелектуальна, мовленнєва, моральна, естетична, фізична, професійна, політична, правова, економічна, екологічна, світоглядна культури, культура спілкування, почуттів та ін. Указані види перебувають у нерозривному взаємозв'язку, до того ж вони взаємозалежні, їх розчленування і диференціація мають умовний, формально-теоретичний характер.

Структуруючи культуру особистості на основі ознак виду (ширше – типу) діяльності, доцільно визначити так звані базові й похідні величини. Домінантними характеристиками будь-якого виду діяльності є моральна, інтелектуальна, естетична, екологічна, фізична культури, культура почуттів, спілкування, які розуміються як “горизонтальні” пласти культури особистості. Інші ж її види (типи), варіативні й динамічні, залежні від конкретних видів діяльності особистості, складають “вертикальні” стрижневі характеристики. Йдеться, у першу чергу, про професійну культуру та її різновиди політичну й правову культури. Світоглядна культура є ядром, що пов'язує всі види (типи) культури особистості, тому що світогляд має свої “зрізи” в усіх сферах духовного світу людини.

Структурування культури особистості за сферами її життєдіяльності пов'язане з тим, що в реальній повсякденній прак-

тиці індивід не залучається до тієї чи іншої форми діяльності в “чистому” вигляді, він діє універсально. Так, у професійній діяльності, як уже зазначалося, поєднуються елементи інтелектуальної, світоглядної, моральної, естетичної, економічної, правової, екологічної, фізичної та інших видів культури. Це ж стосується і політичної, і правової культур та ін. Основними сферами життєдіяльності людини, як відомо, є професійно-трудова (виробнича), науково-пізнавальна, суспільно-політична, сімейно-побутова тощо. Отже, культура особистості може диференціюватися на культуру професійно-виробничу, науково-пізнавальну, суспільно-політичну, сімейно-побутову та культуру дозвілля, в яких так чи інакше представлені подані вище підсистеми діяльнісно-видової структури.

Отже, культура особистості є якісною характеристикою розвитку людини і її духовного світу, показником ступеня універсальності, за допомогою саме цього виду культури людина взаємодіє з навколишнім світом і з самою собою, це інтегрований показник її соціальності й індивідуальності, унікальної неповторності, соціальної зрілості й індивідуальної стійкості, засвоєння соціального досвіду й реалізації соціальних ролей, функцій. Таким чином, культура особистості – це своєрідний індекс розвитку людського потенціалу індивіда та його ціннісного гуманістичного спрямування.

О. М. Соловйова, канд. юрид. наук, доц.

ІНТЕРНЕТ І ВИЩА ОСВІТА

Найбільшим досягненням ХХ століття, яке привело до революції у сфері комунікації, став винахід та розвиток Інтернету, який сьогодні використовується половиною населення земної кулі та охоплює майже всі сфери життя, у тому числі й вищу освіту. Роль всесвітньої мережі в освіті зводиться не лише до значної економії часу, а й до підвищення ефективності самого процесу здобуття освіти. Використання інтернет-технологій в освітній діяльності дає можливість переосмислити традиційні